

วารสาร นวัตกรรม และการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2567
Vol. 9 No. 2 July-December 2024

PRINT ISSN 2465-4477

ONLINE ISSN 2697-6277

**JOURNAL OF INNOVATION
AND MANAGEMENT**
SUAN SUNANDHA RAJABHAT UNIVERSITY

วารสารนวัตกรรมและการจัดการ Journal of Innovation and Management

วารสารนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นวารสารทางวิชาการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและนวัตกรรมที่มีคุณภาพทางด้านทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ใน 5 สาขาวิชา ได้แก่ (1) General Business, Management and Accounting (2) Management Information Systems (3) Management of Technology and Innovation (4) Organizational Behavior and Human Resource Management และ (5) Tourism, Leisure and Hospitality Management โดยจัดพิมพ์เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ ในเดือนมกราคม-มิถุนายน และเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม สำหรับฉบับนี้เป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567) โดยจัดส่งให้หน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่างๆ ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่ตอบรับการเป็นสมาชิก ตามใบสมัครท้ายเล่ม

กองบรรณาธิการ วารสารนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีความยินดีรับบทความวิจัย (Research article) บทความทางวิชาการ (Academic article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book review) ที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในวารสารฉบับอื่นมาก่อน ผู้สนใจสามารถดูรายละเอียดได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/journalcim>

สำนักงานกองบรรณาธิการ

วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ อาคาร 37 ชั้น 1

เลขที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถนนอุทงนอก แขวงวิหิตยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 02-160-1452 โทรสาร 02-160-1184

E-mail: journalcim@ssru.ac.th, cimjssru@gmail.com

Website: <https://www.tci-thaijo.org/index.php/journalcim>

- กองบรรณาธิการสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตัดสินใจตีพิมพ์บทความในวารสาร
- บทความทุกเรื่องจะได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer reviewer) แต่ข้อความและเนื้อหาในบทความที่ตีพิมพ์เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน มิใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของวารสาร
- การคัดลอกอ้างอิงต้องดำเนินการตามการปฏิบัติในหมู่นักวิชาการโดยทั่วไป และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

บทบรรณาธิการ

วารสารนวัตกรรมและการจัดการ (Journal of Innovation and Management : JIM) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นวารสารทางวิชาการที่ออกปีละ 2 ฉบับ ในเดือนมกราคม-มิถุนายน และเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม สำหรับฉบับนี้เป็นปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567) โดยกองบรรณาธิการยังคงให้ความสำคัญในการพิจารณาและคัดเลือกบทความที่มีคุณภาพมาลงตีพิมพ์โดยทุกบทความได้ผ่านการกลั่นกรองจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ตรงสาขาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทความก่อนลงตีพิมพ์ โดยผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อ ผู้ประเมินบทความ (Double-blind peer review) สำหรับวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 13 เรื่อง เช่น “การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัวการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว” “ปัจจัยสมรรถนะของผู้ตรวจสอบภายในที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพรายงานตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เป็นต้น และบทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง เช่น “การวิจัยเชิงบูรณาการ: แนวคิด ประเภท และการประยุกต์ใช้”

กองบรรณาธิการวารสารนวัตกรรมและการจัดการ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพสูงขึ้น ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกทุกท่านที่กรุณาเป็นผู้ประเมินบทความอย่างมีคุณภาพให้กับกองบรรณาธิการ และขอเชิญชวนคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นิสิตและนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา เสนอบทความเข้ารับการพิจารณา กลั่นกรองตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะและอาจนำไปสู่การใช้ประโยชน์ต่อไป ทั้งนี้ กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับท่านผู้อ่าน นักวิชาการและผู้สนใจ ขอขอบคุณสมาชิกวารสาร ที่ได้ให้ความสนใจติดตามวารสารนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยท่านสามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ของวารสารต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยพันธ์ สุนทรพิพิธ
บรรณาธิการ วารสารนวัตกรรมและการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วารสารนวัตกรรมและการจัดการ

Journal of Innovation and Management

Print ISSN 2465-4477

Online ISSN 2697-6277

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567) Vol. 9 No. 2 (July-December 2024)

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและนวัตกรรมที่มีคุณภาพทางด้านทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ใน 5 สาขาวิชา ได้แก่ (1) General Business, Management and Accounting (2) Management Information Systems (3) Management of Technology and Innovation (4) Organizational Behavior and Human Resource Management และ (5) Tourism, Leisure and Hospitality Management
- เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการวิจัย การพัฒนานวัตกรรม และการพัฒนาองค์ความรู้ในศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ แก่อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ทั้งแวดวงวิชาการและสังคมทั่วไป

เจ้าของ

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินันท์ ประเสริฐวงศ์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ฝั่งนิรันดร์ รองอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลภัฏสรณ์ สิทธิวงศ์ คณบดี วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หทัยพันธ์ สุนทรพิพิธ

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.อัญญา จันทร์ฉาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.สุภาวดี จันทร์พานิช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ยุพาพิน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภมาส อังคุโษิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.วิทยา เจียรพันธุ์ สมาคมนักวิจัย

ฝ่ายจัดการและเลขานุการกองบรรณาธิการ

ดร.พาโชค เลิศอัศวภัทร
นางสาวกษิมา ตรีสารวรรค์

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ จัดจำหน่าย และสมาชิก

นางพัทธนันท์ ไรจน์รุ่งวัฒน

ฝ่ายศิลปกรรมและจัดทำรูปเล่ม

นายพิชญานันท์ ก้อนทองคำ

ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ดร.ศิริญา ศิริยานันท์

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน และเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม

ลิขสิทธิ์

บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ห้ามนำข้อความทั้งหมดไปตีพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สถานที่พิมพ์

บริษัท จรัสสินทวงค์การพิมพ์ จำกัด

เลขที่ 219, 220, 221, 223, 225, 227, 229, 231, 233 ซอยเพชรเกษม 102/2 แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 10160

สารบัญ

วารสารนวัตกรรมและการจัดการ

Journal of Innovation and Management

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567)

บทความวิจัย

- 07 การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว
วุฒิพงศ์ จันทร์เมืองไทย, ชุมพล รอดแจ่ม, อนพัทธ์ หนองคู
- 20 ปัจจัยสมรรถนะของผู้ตรวจสอบภายในที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพรายงานตรวจสอบภายใน
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
รัฐิยา ส่งสุข
- 35 การจัดการความเสี่ยงของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษา ภาคบริการ
ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนขององค์กร
มุกดาฉาย แสนเมือง
- 54 ตัวแบบสมการโครงสร้างของระดับความเชื่อทางศาสนา การรับรู้คุณภาพที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ
และความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ผ่านมาตรฐานฮาลาลของมุสลิมในประเทศไทย
กัษมรา ครสวรรณ, ครสวรรณ มะหะหมัด, ภิรดา หวังไช้, นันทวัฒน์ มะลา, สราวุธ และชั้น
- 70 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพภาพปฏิบัติงานในการเตรียมสินค้าเพื่อการขนส่ง
กรณีศึกษา บริษัท ซีพีแ็กซ์ตร้า จำกัด มหาชน สาขาแม่โคโร ศาลายา
ศศิวิมล ร่องวิไล, เก็จมณี ต้นวงศ์
- 81 กระบวนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอินฟลูเอนเซอร์บนแพลตฟอร์มยูทูป
พีรินทร์ แสนสุข, สุภัญญา สมไพบุลย์
- 96 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้บริการสนามกอล์ฟค่ายรัตนรังสรรค์
ว่าที่ร้อยตรีสุสันต์ กมลานนท์, อนุชิต กุลวานิช
- 108 การสอนแบบอิงโมเดลและกรณีศึกษาการฝึกปฏิบัติที่มีต่อผลการเรียนรู้ในรายวิชา สถิติขั้นสูงสำหรับ
การวิจัยทางการบริหารการศึกษา
สุบิน ยุระรัช
- 120 แนวทางการพัฒนาทุนทางเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ
วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี
ชุมพล รอดแจ่ม
- 135 นวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของ
วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม
ชุมพล รอดแจ่ม
- 148 การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทัศนคติและความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์
วิดีโอเกมที่มีการเจอบนความจริงแท้ในประเทศไทย
พาโชค เลิศอัครภัทร
- 165 A Model of Technology Integration for Teaching for University Instructors in
Guangxi, China
Yang Liu, Poonpilas Asavisanu
- 185 A Model for Enhancing Students' Self-Management Skills in Public Universities in
Guiyang City, Guizhou Province, China
Ying Gu

บทความวิชาการ

- 201 การวิจัยเชิงบูรณาการ: แนวคิด ประเภท และการประยุกต์ใช้
สุบิน ยุระรัช, ศิริพร ทองแก้ว
- 214 ความสำคัญของโลกมุสลิมในมุมมองของไทย: กรณีศึกษา วิสัยทัศน์ 2030 ของชาวดูอาเราะเบีย
ญิฮาด มะลูลิม, นัศรูน กูใหญ่

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Reviewers)

ศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ ตั้งจธรรม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ยูพาพิน	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ศาสตราจารย์ ดร.ภูมิฐาน รังคกุลณวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณทน กาญจนทวีกุล	มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา วัฒนกะกาญจนะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัฐไชย์ ลีนาวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินาถ ตรีวิบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฏช กุลิสร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาสฤษฎ์ สตะเวทิน	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ผังนรินทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.ปริณภา จิตราภรณ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
รองศาสตราจารย์ ดร.พัชร์ผจง วัฒนสินธุ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงดี	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.รวีวรรณ ชินะตระกูล	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.วัชรินทร์ อินทพรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา เมฆขำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
รองศาสตราจารย์ ดร.สามารถ ทองเฟื้อ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุภมาส อังศ์โชติ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกพัชร กอประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรนนท์ เข็มพันธ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยวิชญ์ ม่วงหมี่	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมพล รอดแจ่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โชติมา ไชยวงศ์เกียรติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณัญญา ศิริภัทร์ธาดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิติมา ไหล้อยอง	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐา เศวตนรากุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐกานต์ พงษ์สรนันทน์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดช ธรรมศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภัทร ปังฉิมม	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภัทร ยีชะเต	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิปัตย์ โสถถาวรณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพนธ์ โชะเฮง	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรเจิด จงอภิรัตน์กุล	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรธร บุญยรัตน์พันธุ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมณัช รัตนชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานชญ์ อารีย์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.वासูกาญจน์ งามโหม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาดา เกษตรเอี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรา เจริญภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภัทรา อำนวยสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา ปราณี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ สุนทรามาธากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัมพร ปัญญา	มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุมาวดี เดชธำรงค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิศารัตน์ อิศระมนโรส	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภัทราพร ปุณะตุง	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รติรัตน์ ณ สงขลา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร.กมลลักษณ์ โพธิ์พันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.กฤต พิริยธัชกุล	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดร.กฤษณา จิรทิวาธวัช	มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
ดร.ขวัญจิตต์ สุวรรณนพรัตน์	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ดร.จักรกฤษ มานน้อย	มหาวิทยาลัยเกริก
ดร.เจษฎา จันทร์ทวงศ์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ดร.ฉัตรรัตน์ โทตระไวศยะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.โซธกามาศ พลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ดร.ณัฐพล จันทระชโลบล	มหาวิทยาลัยรังสิต
ดร.ดวงกมล จงเจริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.ธีรพงศ์ พงษ์เพ็ง	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.เปรมกมล จันทร์กวีกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.พงศกร พิษยนันท์	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ดร.พงศ์สุภา เฉลิมกลิ่น	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.พัชรี กล่อมเมือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.เพ็ญประภา มังกรวงษ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ดร.ภฤศญา ปิยะนุสรณ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.มีนมาศ พรานป่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.เยาวพา กองเกต	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ดร.วนิดา บุญโหม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
ดร.วิญญู ปรอยกระโทก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.วิไลลักษณ์ รักบำรุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.ศราวดี อารีย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดร.สมคะเน ยอดพราหมณ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ดร.สิริอร จุลทรัพย์ แก้วมรกฏ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.สุชาดา แสงดวงดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ดร.สุนิต เวชโช	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.แสงดาว ประสิทธิ์สุข

ดร.อมรรัตน์ ภัทรกิจธรรม

Asst.Prof.Dr.Mohd Rizaimy Shahrudin

Asst.Prof.Dr.Majid Khan

Asst.Prof.Dr.Muhammad Shahid Khan

Dr.Ju-Long Chen

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

Universiti Teknologi MARA, Malaysia

National University of Sciences and

Technology, Pakistan

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Chihlee University of Technology, Taiwan

การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว

วุฒิพงศ์ จันทร์เมืองไทย^{1,*}, ชุมพล รอดแจ่ม², อนพัทธ์ หนองคู³

^{1,2,3} วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Received: 22 April 2024

Revised: 21 June 2024

Accepted: 7 October 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว และสร้างรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนาห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาห้องเรียนอาชีพ และการจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการสืบค้นผลงานวิจัยและวรรณกรรมย้อนหลังไม่เกิน 3 ปี จากฐานข้อมูลหรือแหล่งสารสนเทศออนไลน์ และระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด จำนวน 84 คน โดยใช้แบบสำรวจ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว คือ “4 Learning go Career Classroom by Families Model” ประกอบด้วย (1) กระบวนการเรียนรู้โดยครอบครัว ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ และ (2) การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพ ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การจัดการอาชีวศึกษา ครอบครัว และสถานประกอบการ ซึ่งจะเป็แนวทางให้สถาบันการศึกษาเพื่อออกแบบปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี การปรับปรุงกระบวนการสอนด้วยครอบครัวให้ทันสมัย ดึงดูดใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เรียนให้สามารถตัดสินใจได้ไม่ยาก นอกจากนี้ยังรวมถึงการได้รับความรู้ ทักษะจากการปฏิบัติงานจริง การนำ 4 Learning go Career Classroom by Families Model มาปรับใช้ในสถาบันอาชีวศึกษา ซึ่งจะเป็แนวทางให้สถาบันอาชีวศึกษาเพื่อออกแบบหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยครอบครัวให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี เพื่อเป็นต้นแบบห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว และควรให้องค์กรด้านอาชีวศึกษาส่งเสริมให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมต่อไป

คำสำคัญ: การพลิกโฉม ห้องเรียนอาชีพ ครอบครัว

* ผู้ประสานงานหลัก; อีเมล: wutipong.ja@ssru.ac.th

Reinventing the Career Classroom by Families

Wutipong Janmuangthai^{1,*}, Chumpon Rodjam², Anaphat Nongkoo³

^{1,2,3} College of Innovation and Management, Suan Sunandha Rajabhat University

Received: 22 April 2024

Revised: 21 June 2024

Accepted: 7 October 2024

ABSTRACT

The objective of this research was to study the reinventing of the career classroom by families, and create a model suitable for professional classroom development by families. It is qualitative research, learn from the concept of career classroom development and family-based education management. The researcher collected data in two phases: Phase 1, the researcher collected data from the research results and the past 3 years from the database or online information source, and Phase 2, the researcher collected data from the Secondary Education Regional Office and the Provincial Vocational Education Office, 84 people using a survey. The study found that: the right model for reinventing the career classroom by the families is 4 Learning go Career Classroom by Families Model, consist of (1) The family-based learning process decided into 5 Elements: curriculum and learning management, media and learning support resources, teaching learning process and assessment of learning, and (2) transforming the career classroom in 3 elements: vocational education, family and organization. This will be guide line educational schools to design and improve their curriculum to keep pace with the advancement of technology. Modernizing the family-based teaching process appeals to parents, guardian and learners to be able to make decisions that are not difficult. It also includes acquiring knowledge and practical skills. Leading 4 Learning go Career Classroom by Families Model to apply it in vocational institutions. This will guide vocational institutions to design family-based learning management courses to keep pace with the advancement of technology, to be a model for professional classrooms by families and vocational education organizations should be encouraged to continue to take continuous and concrete action.

Keywords: Reinventing, Career Classroom, Families

---

* Corresponding Author; E-mail: wutipong.ja@ssru.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาควรออกแบบให้บุคคลได้รับการพัฒนาตามความสามารถและความพร้อมของแต่ละบุคคล เพื่อให้บุคคลมีความรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม รวมทั้งมีทักษะและสมรรถนะในการทำงาน อันนำไปสู่การประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจ สอดคล้องตามความต้องการของตลาดงาน การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ (Office of the National Economics and Social Development Council, 2018) ซึ่งการที่บุคคลจะมีทักษะและสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศนั้น ต้องมีการผลิตและพัฒนาบุคคลด้วยการวางรากฐานทางทักษะการประกอบอาชีพ ให้บุคคลมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านการประกอบอาชีพ ค่านิยมการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ โดยพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพ ส่งเสริมทักษะด้านการประกอบอาชีพ ทักษะการทำงาน รวมถึงส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระแก่นักเรียน กระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในบริบทของโลก เป็นผลให้เกิดความท้าทายในการพัฒนาและการอยู่รอดของประเทศ ประกอบกับการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ที่โครงสร้างของสังคมเปลี่ยนแปลงไปยังผลให้ทุกประเทศต้องเตรียมพร้อมในการเข้าสู่สังคมรูปแบบใหม่ รวมถึงด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และการเมือง เกิดการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคมากขึ้น เช่น การรวมกลุ่มเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ และการรวมกลุ่มสหภาพยุโรป คือ การรวมตัวกันเป็นยุโรปตลาดเดียว ด้วยสาเหตุของการแข่งขันทางการค้า และการดึงดูดการลงทุนที่รวมถึงการลงทุนในประเทศเศรษฐกิจใหม่ เช่น จีน อินเดียและรัสเซีย ดังนั้น การรวมตัวของกลุ่มประเทศอาเซียน นับได้ว่าเป็นความสำคัญต่อการแข่งขันกับภูมิภาคอื่น และเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน จึงต้องแสดงบทบาทให้เห็นถึงความมั่นคง และการก้าวทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในการเตรียมความพร้อมของการสร้างกลไก และการพัฒนาคนให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น (Office of the Education Council Secretariat, 2017)

จากระบบการศึกษาของประเทศ แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวจากการศึกษาในระบบโรงเรียนไปสู่การศึกษาในรูปแบบที่มีความแตกต่างหลากหลายออกไป และการปรับบทบาทของภาครัฐ จากการดำเนินการเองมาเป็นการส่งเสริมสนับสนุน เปิดให้สถาบันทางสังคมทั้งมวลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมของการศึกษาเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย จากบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว จึงนำไปสู่การศึกษาทางเลือก หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่ไม่ประสงค์จะเรียนในระบบการศึกษาตามปกติ ซึ่งมีเหตุผลมาจากพื้นฐานของบุคคลตามปรัชญาความเชื่อทางการศึกษา และการเรียนรู้หรือตามปรัชญาความเชื่อทางการเมือง ศาสนา และความศรัทธา หรือเป็นการสนองความต้องการส่วนบุคคลเป็นการเฉพาะมิใช่การศึกษาที่จัดให้กับบุคคลทั่วไป หรือแม้กระทั่งการสนองตอบของบุคคลที่จะปฏิเสธรระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ในการศึกษาในระบบปกติจากความหมายดังกล่าวข้างต้น ตัวอย่างการจัดการศึกษาทางเลือกในปัจจุบัน สามารถเห็นได้จากรูปแบบของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home - school) ซึ่งมีจุดเน้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาหลักสูตร การจัดบรรยากาศให้เข้ากับสภาพความเป็นจริง ดังนั้น การจัดการศึกษาโดยครอบครัวจึงถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทางเลือกในประเทศไทย และเป็นการจัดการศึกษาที่ได้รับรองว่าถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งครอบครัวที่จัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานหรือสมาชิกในครอบครัวจะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งมีศักดิ์และสิทธิเท่าเทียมกับผู้อยู่ในระบบการศึกษาอื่น ๆ เมื่อมีลักษณะเช่นนี้ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวซึ่งถือเป็นทางเลือกใหม่ทางการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบคำจำกัดความเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว คือ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวให้กับลูกในวัยเรียนที่บ้าน โดยมีพ่อ แม่ ญาติ หรือบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเป็นผู้สอน และถ่ายทอดความรู้ให้เน้นการจัดการเรียนการสอน ที่ยึดความจำเป็นเอาความพร้อม ความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ (Lsabel, 1998) แม้การจัดการศึกษาโดยครอบครัวจะได้รับการยอมรับในทางกฎหมาย แต่ในทางปฏิบัติยังมีประเด็นที่มองต่างมุมกันระหว่างภาครัฐ ครอบครัวและบุคคลทั่วไปในสังคม คือ บรรทัดฐานที่ใช้ในการตัดสินมาตรฐานของคุณภาพในการจัดการศึกษาระหว่างแผนในระบบโรงเรียนและการศึกษาที่จัดโดยครอบครัวซึ่งผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดแผน เป้าหมาย กระบวนการและวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนการประเมินผลและการเลื่อนระดับชั้น ข้อสังเกตจากหลายฝ่ายในด้านการใช้ชีวิตของผู้เรียนที่จัดการศึกษาโดยครอบครัวที่มักพบเจอกับกลุ่มบุคคลเดียวกันเป็นประจำ ซึ่งอาจส่งผลต่อการปรับตัวการอยู่ร่วมกับกลุ่มบุคคลอื่นในสังคมและการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้บุคคลที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ยังมองว่าการจัดการศึกษาโดยครอบครัวทำให้เด็กขาดความรู้ ระเบียบวินัย จนทำให้เด็กแปลกแยก เข้ากับใครไม่ได้เพราะขาดทักษะทางสังคม (Korkmaz & Duman, 2013) ส่วนด้านรูปแบบของการจัดการศึกษาโดยครอบครัวนั้น เป็นรูปแบบที่จัดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของครอบครัวที่จะจัดการศึกษา 4 รูปแบบด้วยกัน คือ จัดการศึกษาแบบมีข้อตกลงกับทางโรงเรียน จัดการศึกษาแบบครอบครัวเดียว จัดการศึกษาแบบกลุ่มครอบครัวที่มีแนวคิดคล้าย ๆ กัน และจัดการศึกษาแบบรวมศูนย์

อย่างไรก็ตามผู้วิจัย พบว่า การศึกษาที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวในประเทศที่สืบค้นได้จากฐานข้อมูลวิจัย ณ วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2566 โดยใช้คำสำคัญว่า Homeschool โฮมสคูลหรือการจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยส่วนใหญ่ เป็นการศึกษาค้นคว้า รูปแบบ วิธีการ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ยังไม่พบเรื่องใดที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวด้านการอาชีวศึกษาหรือรูปแบบห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว บางเรื่องไม่ได้พูดถึงกระบวนการจัดการศึกษาและปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยครอบครัวทางการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยในฐานะนักการศึกษาที่มีความสนใจใคร่เรียนรู้และมีความพยายามทำความเข้าใจเรื่องการจัดศึกษาโดยครอบครัว สำหรับอาชีวศึกษา จากการทบทวนเอกสาร พบว่า ในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาโดยครอบครัวมากขึ้น แต่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้น ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า คนทั่วไปส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับภาคการศึกษา ยังมีความไม่เข้าใจในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมิน การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐค่อนข้างมากเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสนใจพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัวสำหรับอาชีวศึกษา โดยทำการสอบถามครอบครัวที่มีบุตรกำลังศึกษาอยู่ในสายอาชีวศึกษา พบว่า ถ้าครอบครัวสามารถจัดการศึกษาทางด้านอาชีพให้แก่บุตรหลานได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าถึงความต้องการความรู้จากประสบการณ์จริงโดยสถานประกอบการหรือธุรกิจของครอบครัวเอง เพื่อนำไปต่อยอดทางการศึกษาให้บุตรหลานต่อไปในอนาคต จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจใคร่รู้และต้องการศึกษา “การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเติมเต็มโอกาสทางการศึกษาของอาชีวศึกษา อันเป็นแนวทางในการพัฒนาขีดความสามารถของสถาบันอาชีวศึกษาในการออกแบบปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งการกำหนดนโยบายและมาตรฐานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว
2. เพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสมต่อการพัฒนาห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาห้องเรียนอาชีพ

ห้องเรียนอาชีพ เปรียบเสมือนโลกเสมือนจริงสำหรับการศึกษาที่มีรูปแบบทั่วไปที่ใช้ในการออกแบบ ระบบ การเรียนการสอนทักษะทางด้านอาชีพ การเชื่อมโยงลักษณะบุคลิกภาพกับอาชีพที่คาดหวัง (Lounsbury, Steel, Gibson, & Drost, 2008) กล่าวว่า คุณลักษณะที่ประเมินโดย Type Coach และ Holland Code ได้แก่ ความเป็นอิสระ ความเฉลียวฉลาดสูง และความสนใจในการปฏิบัติตามขั้นตอน และกิจวัตรที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพเสมือน ภูมิหมายในศาล คุณลักษณะที่ประเมินจะเป็นประโยชน์ แต่คุณลักษณะและทักษะที่สำคัญที่สุดจะปรากฏขึ้นในขณะที่ ปฏิบัติงานจริง ตัวอย่างเช่น ลักษณะนิสัยในการแก้ปัญหาและการใช้เหตุผลของทุกปัญหาอย่างมีเหตุผลนั้นสมบูรณ์ แบบสำหรับการเป็นเสมือนภูมิหมาย อย่างไรก็ตาม ลักษณะเหล่านี้จะพัฒนาและแข็งแกร่งขึ้นเมื่อเริ่มทำงาน วิสัยทัศน์ เชิงกลยุทธ์ และทักษะการคิดที่เหมาะสมเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่ทำให้การเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม นี่ไม่ได้หมายความว่าไม่เผชิญกับความท้าทายใด ๆ ในอาชีพการงานในที่สุด

โมดูลการสอน ประกอบด้วย ความรู้และทักษะเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการเตรียมการ และการดำเนินการสอน ที่ประสบความสำเร็จภายในหลักสูตรที่ผู้ช่วยสอนและนักวิจัยรุ่นเยาว์มีส่วนร่วม ผลลัพธ์ของการสอนก่อนหน้านี้แสดง ผ่าน (1) บันทึกของชั้นเรียนที่ดำเนินการ (ชื่อเรื่อง บทบาท และชั่วโมงการสอน) (2) บันทึกการให้คำปรึกษาและ การทำงานร่วมกับนักเรียน และ (3) ประเภทและจำนวนของสื่อการเรียนการสอนและแบบเรียนที่ผลิตขึ้น ผลลัพธ์ของ การได้รับความรู้และทักษะของผู้เรียน โดยแสดงออกจากความรู้ที่ได้รับ และวิธีการสอน รวมถึงแผนการปรับปรุง ความสามารถในการสอน ซึ่งโมดูลการทำงานระดับมืออาชีพ มุ่งเน้นไปที่ความรู้และทักษะเฉพาะของผู้เรียนที่ได้รับ จากการนำโครงการวิจัยไปใช้ในอุตสาหกรรมและชีวิตจริง (รวมถึงใบรับรอง) พร้อมการแสดงผลประสพการณ์ของ พวกเขาในการเข้าร่วมโครงการวิชาชีพและสิ่งพิมพ์ระดับมืออาชีพ ในส่วนนี้จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายทางวิชาชีพ แต่ละรายการพร้อมกับกิจกรรมและทรัพยากรที่จำเป็น (Coric Samardzija & Balaban, 2011)

ดังนั้น ห้องเรียนอาชีพ คือ การออกแบบกระบวนการเรียนการสอนให้มีสภาพแวดล้อมคล้ายกับเรียนใน ห้องเรียนแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้ประกอบการ โดยมีบรรยากาศเสมือนพบกันจริง ปฏิบัติงานจริง ฝึกประสบการณ์จริง กระบวนการเรียนการสอนจึงไม่ใช่การเดินทางไปเรียนในห้องเรียนแต่เป็นการเข้าถึงข้อมูลเนื้อหา การลงมือปฏิบัติจริงจากสถานประกอบการ โดยจัดกระบวนการศึกษาแบบห้องเรียนอาชีพมุ่งพัฒนาและเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านทักษะหรือความชำนาญ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านเจตคติ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพที่ตนเลือกเรียน ให้มีความสามารถในการประกอบสัมมาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริบทการศึกษาไทย

ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อแนวโน้มของการศึกษาในประเทศไทย แท้จริงแล้วไม่ได้มีเพียงเรื่องของกระบวนการสอน ครูผู้สอน หรือตัวเด็กเองเท่านั้น แต่รวมไปถึงปัจจัยภายนอกที่สำคัญและมีผลกับความสำเร็จ และการพัฒนาของ การศึกษาในประเทศไทยจะพัฒนาได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด จะเจริญทัดเทียมหรือมากกว่าประเทศอื่น ๆ ได้นั้นจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ศึกษาปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ด้วย ดัง 5 ประการที่สำคัญที่มีผลต่อแนวโน้มของการศึกษาไทยในอนาคต ดังต่อไปนี้ (1) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติและคุณภาพของ แรงงานในอนาคต เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิต นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ ซึ่งเทคโนโลยีเหล่านี้มีประโยชน์ในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องมี

การเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในหลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี (2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อตลาดแรงงานและตลาดการศึกษา เนื่องจาก การกำหนดลักษณะของแรงงานที่ต้องการ ดังนั้น การศึกษาต้องพัฒนาคนให้มีทักษะการทำวิจัย ให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจ การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้า และเงินลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ ไม่เพียงแต่ต้องลดการกีดกันการแข่งขันเท่านั้น ยังต้องแข่งขันกันด้วยสินค้าที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องอาศัยแรงงานที่มีฝีมือ มีทักษะความสามารถที่หลากหลาย เช่น ความรู้ด้านเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ การบริหาร ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารการศึกษาที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพ (3) ปัจจัยด้านระบบราชการ การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาเคลื่อนไป อย่างยากลำบาก เนื่องด้วย ระบบราชการเป็นอุปสรรค ซึ่งเกิดจากความล่าช้าในการประสานงาน เนื่องจากการทำงานตามระบบราชการไทยมักทำงานแบบต่างคนต่างทำไม่ไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีลักษณะของการรวมศูนย์ที่ส่วนกลางมากเกินไป การทำงานแบบราชการ ที่ยึดกฎระเบียบตายตัว ขาดความยืดหยุ่น และเอื้อต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารการศึกษา และครูบางส่วนที่ไม่ยอมปรับตัว (4) ปัจจัยด้านการเมือง กล่าวกันว่า การปฏิรูปหรือพัฒนาการจัดการศึกษาจะสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับการเมืองมากกว่าแนวทางและวิธีการ แต่หากการเมืองไทยมีเงื่อนไขบางประการที่เป็นอุปสรรค จะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาไทยไม่ก้าวหน้าหรือประสบความสำเร็จเท่าที่ควร บางครั้งผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง จึงมิใช่ผู้มีความรู้ในด้านการศึกษาอย่างแท้จริง ความไม่สอดคล้องของเป้าหมายของการจัดการศึกษากับเป้าหมายทางการเมือง เป้าหมายของนักการเมืองหลายคน ดังนั้น นักการเมืองจึงเลือกดำเนินนโยบายที่เห็นผลในระยะสั้น เพื่อให้ตนเองได้รับเลือกตั้งเข้ามาอีกครั้ง อันเป็นอุปสรรคยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษาไทย และ (5) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม สังคมไทยมีเงื่อนไขทางวัฒนธรรมหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาไทย ดังเช่น การขาดวัฒนธรรมการมีส่วนร่วม สังคมไทยในปัจจุบันขาดความเหนียวแน่น ขาดความร่วมมือร่วมใจ คนในสังคมจึงมองการศึกษาว่าเป็นเรื่องของรัฐบาลไม่เกี่ยวกับตนเอง จึงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งสังคมไทยยังมีลักษณะสังคมอุปถัมภ์ เห็นแก่พวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ผู้ซึ่งมีอำนาจมักแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง โดยที่ประชาชนไม่กล้าขัดขวาง เพราะต้องพึ่งพาอาศัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลกได้เป็นประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและสังคมส่วนรวม ดังนั้น คุณภาพการศึกษาจึงสะท้อนถึงคุณภาพของคนที่เป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาอย่างไรก็ตามในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำและแตกต่างกันทั้งในด้านงบประมาณคุณภาพบุคลากรหรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียน รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

สำหรับประเทศไทยกระบวนการศึกษาได้เปลี่ยนผ่านจากการศึกษาในบ้าน วัด มาเป็นการศึกษาที่มีระบบระเบียบแบบแผนในสถานศึกษามานับร้อยปีเศษ สร้างความเจริญพัฒนาให้กับประเทศชาติมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะความเจริญทางวัตถุแต่ความเจริญทางด้านจิตใจ กลับถดถอยลงละไม่ได้รับผลทางการศึกษาเท่าที่ควร ประเทศไทยจึงประสบกับปัญหาคุณธรรม จริยธรรมของประชาชน ผู้เรียนบางส่วนทำตัวแปลกแยกจากชุมชนท้องถิ่นรากเหง้าและวัฒนธรรมดั้งเดิม ขาดการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ไม่สามารถจัดการและแก้ปัญหาของตนเองและกลุ่มได้กลายมาเป็นความแตกแยกในชาติอย่างรุนแรงในปัจจุบัน (Samakoses, 2010)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้มีบทบัญญัติส่งเสริมสนับสนุน ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของครอบครัวในการจัดการศึกษาอยู่หลายมาตรา โดยเฉพาะในมาตรา 12 ที่รับรองให้สิทธิครอบครัวสามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับบุตรของตนเองได้ให้หลักประกันไว้ ในมาตรา 13 และมาตรา 14 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับบุตร หรือบุคคลในความดูแล มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เช่น การลดหย่อน หรือยกเว้นภาษี เป็นต้น มาตรา 15 และมาตรา 18 ให้มีความหลากหลายในรูปแบบการจัดการศึกษายืดหยุ่นแตกต่างกันไปได้มาตรา 38 ให้อยู่ในการส่งเสริมสนับสนุนของเขตพื้นที่การศึกษา

การรวมตัวกันของกลุ่มครอบครัวบ้านเรียน จะกระทำอยู่ใน 2 ลักษณะ คือ

1. กลุ่มครอบครัวบ้านเรียน ที่มีลักษณะเป็นข่ายประสานงาน สมาชิกดูแล จัดการศึกษาให้กับบุตรของตนเป็นหลัก พร้อมไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันตามเวลาและสถานที่ที่นัดหมายเป็นครั้ง ๆ ไป มีการประสานงานแบบหลวม ๆ ไม่เป็นทางการนัก ได้แก่ กลุ่มบ้านเรียนปัญญากร และกลุ่มประสานใจ

2. กลุ่มครอบครัวบ้านเรียน ที่มีลักษณะรวมศูนย์การจัดการในทีเดียว ครอบครัวที่มีจุดมุ่งหมายหรือปรัชญาการศึกษาที่ยึดถือร่วมกัน ได้ร่วมกันดำเนินการจัดการศึกษาในสถานที่ตั้งแห่งหนึ่ง อาจมีการมอบหมายหรือจ้างครูผู้ดำเนินการโดยอยู่ในการกำกับดูแลของคณะครอบครัว กลุ่มลักษณะนี้มีความเป็นไปได้ที่จะจัดตั้งเป็นสถานศึกษาในอนาคต (Office of the National Education Commission, 1999)

โดยสรุป การจัดการศึกษาโดยครอบครัวในปัจจุบันดำเนินการไปในทิศทางบวก เมื่อได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการทางกฎหมาย รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิดเกี่ยวกับการศึกษา และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ตที่เข้าถึงได้ง่ายขึ้นเป็นตัวช่วยให้เกิดความเข้าใจ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวมากขึ้น จำนวนครอบครัวที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว ก็ขยายตัวและรวมกลุ่มกันจนกลายเป็นเครือข่ายครอบครัวที่สามารถช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัวผ่านประสบการณ์ของครอบครัวที่ทำมาก่อน คำแนะนำในการจัดการศึกษา และการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งในระดับจังหวัดและภูมิภาค ซึ่งเอื้อให้ครอบครัวผู้จัดการศึกษาสามารถค้นพบธรรมชาติของการเรียนรู้ของครอบครัว และดำเนินการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ถือเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงการศึกษาที่แท้จริง ซึ่งเป็นธรรมชาติจริงของมนุษย์ เราจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของมนุษย์เช่นกัน ดังนั้นต้องตระหนักว่ากระบวนการเรียนรู้ของการศึกษาโดยครอบครัวนั้นออกมา จากการศึกษาในระบบ เพื่อเข้าไปสู่การเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากกว่า ประกอบด้วย (1) หลักสูตร (2) วิธีการจัดการเรียนการสอน (3) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ (4) การประเมินผลการเรียนรู้

การจัดการศึกษาโดยครอบครัว เป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ดูวางแผนขึ้นอย่างตั้งใจโดยเน้นการจัดการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมซึ่งมีพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำกับดูแล และรับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม ซึ่งอาจจะเป็นผู้สอนโดยตรงหรือเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการจัดการศึกษารูปแบบนี้ขึ้นก็ได้ เช่น การพาลูกออกไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนหรือสังคม และสถานประกอบการ การมีข้อตกลงในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา การนำผู้มีความรู้ความสามารถผู้เชี่ยวชาญหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่ลูกโดยตรง หรืออาจจะรวมกลุ่มครอบครัวจัดการเรียนการสอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่บ้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Ku-or (2021) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยและแนวทางสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาโดยครอบครัว: การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมานและการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สังเคราะห์ปัจจัยที่เป็นแนวทางสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษาโดยครอบครัวจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาโดยครอบครัวเพื่อพัฒนาสู่ความสำเร็จโดยการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ ประชากร คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ที่จัดทำระหว่างปี พ.ศ. 2543 - 2560 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาโดยครอบครัว เพื่อพัฒนาสู่ความสำเร็จในการจัดการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติบรรยาย การวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ชาติพันธุ์วรรณนาอภิมาน และการวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ พบว่า มีงานวิจัยทั้งหมด 29 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ และเป็นวิทยานิพนธ์/ปริญญาโท/ปริญญาตรีระดับปริญญาโท ศึกษาในประเด็นการจัดการศึกษา และการพัฒนารูปการจัดการศึกษาโดยครอบครัวมากที่สุด กลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คือ ผู้จัดการศึกษา ได้แก่ พ่อแม่ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการสังเคราะห์ปัจจัยที่เป็นแนวทางจัดการศึกษาโดยครอบครัวเพื่อพัฒนาสู่ความสำเร็จ ด้านผู้จัดการศึกษามี 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) การมีความรัก มีความทุ่มเท และตั้งใจจริงของผู้จัดการศึกษา ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 7 แนวทาง และ (2) การที่ผู้จัดการศึกษามีเวลาที่จะใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 6 แนวทาง ด้านลักษณะการจัดการศึกษามี 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) มีการพัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาสาระให้ยืดหยุ่น สอดคล้องกับพัฒนาการ ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 6 แนวทาง และ (2) การเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริงตามความถนัดและความสนใจ ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 4 แนวทาง ด้านคุณลักษณะ ของผู้เรียนมี 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) การเป็นผู้ที่รู้จักเข้าใจตนเอง เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 6 แนวทาง (2) การเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 6 แนวทาง (3) การมีระเบียบวินัย ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 5 แนวทาง และ (4) การมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง และสังคม ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 5 แนวทาง ด้านเครือข่ายและความร่วมมือ มี 1 ปัจจัย คือ การพัฒนาเครือข่ายผู้จัดการศึกษาโดยครอบครัวเพื่อรับและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เช่น การใช้เว็บไซต์ Home School การสร้างเว็บบอร์ดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประชุมระหว่างผู้ปกครองในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 1 แนวทาง และด้านหน่วยงานภาครัฐ มี 1 ปัจจัย คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ทำให้เกิดแนวทางอื่นตามมา 22 แนวทาง

Rangseechatchawan (2018) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบของการจัดการศึกษาบ้านเรียนและการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของการจัดการศึกษาบ้านเรียนที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อการจัดการศึกษาบ้านเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้ปกครอง ผู้เรียนที่ได้จัดให้มีการเรียนการสอนแบบบ้านเรียน แล้วในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ผู้บริหารหรือบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งรับผิดชอบดูแลเรื่องของการจัดการศึกษาบ้านเรียน เก็บข้อมูลโดยการวิเคราะห์เอกสารจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงสัมภาษณ์เชิงลึกกับ

ผู้จัดการศึกษาโดยตรง ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวผู้จัดการศึกษาและผู้เรียน แล้วนำมาวิเคราะห์และสรุปผล โดยหาค่าความถี่และอธิบายด้วยวิธีการพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ผู้จัดการศึกษาแบบบ้านเรียนเป็นมารดามากกว่าบิดา ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย สัญชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ วุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ผู้จัดการศึกษามีอาชีพประกอบธุรกิจ ส่วนตัวมากที่สุด ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ มีอายุ 11 – 15 ปี และมีความสนใจด้านศิลปะมากที่สุด เหตุผลของครอบครัวที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบบ้านเรียน เนื่องจากเชื่อว่าการเรียนการสอนในระบบไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถศึกษาด้านที่ตนเองสนใจได้อย่างเต็มที่ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียน ส่วนมากจะจัดแบบมีข้อตกลงร่วมกับโรงเรียน หรือหน่วยงานอื่น โดยมีการเข้าไปใช้ทรัพยากรของโรงเรียน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน มีแนวทางในการจัดทำแผนการศึกษาด้วยการจัดการศึกษาเองร่วมกับศึกษาจากคู่มือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รongลงมา การศึกษาเองร่วมกับการประยุกต์จากแผนของครอบครัวอื่นที่ได้รับอนุญาตแล้ว บุคคลที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียน มากที่สุดคือ บุคคลภายในครอบครัว รongลงมาคือ ครูพิเศษที่จัดมาแบบบ้านเรียน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานของรัฐ ในขั้นตอนแรกมีการมอบคู่มือการจัดแผนการศึกษาแบบบ้านเรียน การจัดหาแผนตัวอย่างในการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียน และการจัดบุคลากรให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียน กระบวนการที่มีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของแผนการจัดการศึกษา พบว่า ครอบครัวผู้จัดการศึกษา มีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาตามข้อเสนอแนะของกรรมการ อีกทั้ง มีการประชุมคณะกรรมการพิจารณาแผนและแต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้แทนครอบครัวให้ส่วนร่วมในการตรวจสอบและพิจารณา

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แบ่งตามระยะของการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การสังเคราะห์การจัดการศึกษาโดยครอบครัว และระยะที่ 2 การวิเคราะห์รูปแบบของห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด (อสจ.) จำนวน 84 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ฉบับ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล และแบบสำรวจข้อมูล ระยะที่ 1 เครื่องมือวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูล เพื่อบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยครอบครัว จากฐานข้อมูล และระยะที่ 2 เครื่องมือวิจัยคือ แบบสำรวจข้อมูล เพื่อใช้สำรวจห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ (1) รูปแบบของห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว และ (2) การนำห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัวไปใช้ประโยชน์ เครื่องมือวิจัยทั้ง 2 ฉบับ ซึ่งเป็นเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพทั้งหมด ได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการศึกษาโดยครอบครัว จำนวน 3 คน ด้วยการวิเคราะห์ค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) เพื่อประเมินความเหมาะสมของคำถามสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด ผลการวิเคราะห์พบว่า ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 - 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

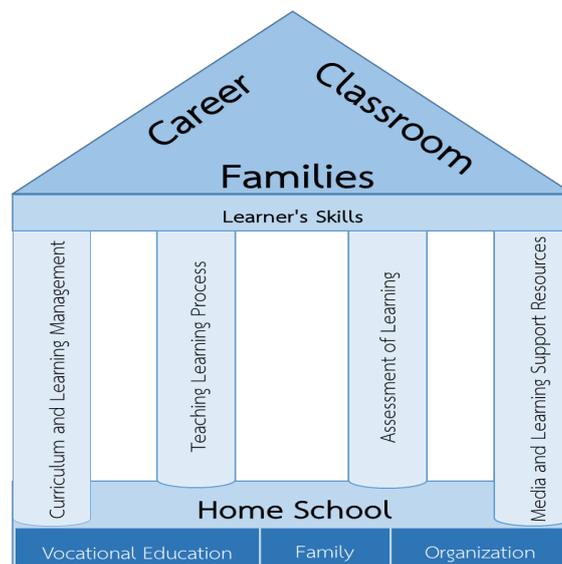
ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล มี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากการสืบค้นผลงานวิจัยและนวัตกรรมการสอนย้อนหลังไม่เกิน 3 ปี จากฐานข้อมูลหรือแหล่งสารสนเทศออนไลน์ (Secondary Data) และระยะที่ 2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) จำนวน 84 คน โดยใช้แบบสำรวจที่สร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามแนวทางของ Hubbard and Power (1999) และระยะที่ 2 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและสร้างรูปแบบที่เหมาะสมในการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีวศึกษาโดยครอบครัว แบ่งได้ 2 ส่วน ได้แก่ (1) การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีวศึกษา ประกอบด้วย การได้รับความร่วมมือจาก การจัดการอาชีวศึกษา ครอบครัวยุคใหม่ และสถานประกอบการ และ (2) กระบวนการเรียนรู้โดยครอบครัว ประกอบด้วย หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้เขียนได้นำมาจัดกลุ่มใหม่เพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสมในการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีวศึกษาโดยครอบครัว ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีวศึกษาโดยครอบครัว

จากภาพที่ 1 รูปแบบที่เหมาะสมในการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีวศึกษาโดยครอบครัว คือ 4 Learning go Career Classroom by Families Model ประกอบด้วย (1) กระบวนการเรียนรู้โดยครอบครัว ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ (Media and Learning Support Resources) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching Learning Process) และการประเมินผลการเรียนรู้

(Assessment of Learning) และ (2) การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพ ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การอาชีวศึกษา (Vocational Education) ครอบครัว (Family) และสถานประกอบการ (Organization) ซึ่งจะเป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาเพื่อออกแบบปรับปรุงหลักสูตรให้ก้าวทันต่อความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี การปรับปรุงกระบวนการสอนด้วยครอบครัวให้ทันสมัยดึงดูดใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้เรียนให้สามารถตัดสินใจได้ไม่ยาก นอกจากนี้ ยังรวมถึงการได้รับความรู้ ทักษะจากการปฏิบัติงานจริง โดยผ่านการให้ความคิดเห็นจากผู้แทนของจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) ตามมาตรฐานการจัดการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

อภิปรายผล

จากการการสังเคราะห์การจัดการศึกษาโดยครอบครัว โดยใช้ข้อมูลจากการสืบค้นผลงานวิจัยและนวัตกรรมย้อนหลังไม่เกิน 3 ปี จากฐานข้อมูลหรือแหล่งสารสนเทศออนไลน์ และการวิเคราะห์รูปแบบของห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว จากตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) และสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) จำนวน 84 คน โดยรูปแบบเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการจัดการศึกษาโดยครอบครัว พบว่า 4 Learning go Career Classroom by Families Model เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว ประกอบด้วย (1) กระบวนการเรียนรู้โดยครอบครัว ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and Learning Management) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ (Media and Learning Support Resources) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching Learning Process) และการประเมินผลการเรียนรู้ (Assessment of Learning) สอดคล้องกับแนวคิดของวอลดอร์ฟ (Waldorf, 1925) กล่าวว่าหัวใจสำคัญของการศึกษาแบบวอลดอร์ฟ คือ ความเชื่อมั่นว่าคุณค่าอันล้ำค่าที่สุดและเป็นสากลที่สุดของมนุษย์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อการศึกษานำมาซึ่งความสมดุลระหว่างความสามารถในการคิด รู้สึกและพลังเจตจำนง ซึ่งดำรงอยู่ในตัวเด็กแต่ละคนหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การศึกษาแบบวอลดอร์ฟ มุ่งหวังจะพัฒนามนุษย์ให้เป็นผู้ซึ่งมีความคิดแยกคาย สดใส มีพลัง และสร้างสรรค์ ผู้ซึ่งมีความรู้สึกในใจเปี่ยมล้นไปด้วยความเมตตา กล้าหาญ ศรัทธาต่อชีวิตและมีจิตใจใฝ่รู้ ผู้มีพลังเจตจำนงแน่วแน่ สามารถบรรลุภารกิจแห่งชีวิตที่ตนเองเป็นผู้เลือกสรร การศึกษาแบบวอลดอร์ฟมุ่งหมายที่จะดึงศักยภาพซึ่งแฝงเร้นอยู่ในตัวเด็กแต่ละคนให้แสดงออกมา ไม่ใช่มุ่งจะนำข้อมูลความรู้จากภายนอกใส่เข้าไปในเด็กเพื่อการผลิตซ้ำ โดยนัยนี้จึงเอื้ออำนวยให้อุณหภูมิตั้งหลายค้นพบพลัง ความกระตือรือร้น และปัญญาที่ตนเองมีอยู่ เพื่อนำมาซึ่งคุณภาพสูงสุดของตัวเขาเอง การศึกษาแบบวอลดอร์ฟให้ความสำคัญกับวัยเด็ก ด้วยเห็นว่าวัยเด็กเป็นช่วงเวลาที่สำคัญของความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ทุกคนต้องก้าวผ่านและควรจะได้รับรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้

ในเรื่องทัศนคติต่อความเป็นมนุษย์ วอลดอร์ฟเชื่อว่าความเป็นมนุษย์ประกอบไปด้วย 3 มิติ คือ (1) รูปร่าง (Body) คือ ส่วนที่ประกอบขึ้นเป็นรูปร่างของมนุษย์ ทำให้เราสามารถรับรู้โลก รู้จักตัวเองและสิ่งต่าง ๆ โดยรอบ ตลอดจนสามารถลงมือ กระทำการต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโลก (2) จิตใจ (Soul) คือ มิติของโลกภายในใจเรา ทำให้เราเกิดความรู้สึกต่อโลก ต่อตัวเอง และสิ่งต่าง ๆ และ (3) สำนึกและจิตวิญญาณ (Spirit) คือ มิติซึ่งก่อให้เกิดความตระหนักรู้ในตนและนำไปสู่การแสวงหาความเป็นจริงแห่งชีวิตโดยนัยนี้ การพัฒนาความคิดของมนุษย์จึงจำเป็นต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งการแสวงหาสัจจะ การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามภาวะที่เป็นจริง และงานวิจัยของ Kinney (2010) ที่ได้ศึกษา ประสิทธิภาพ อิทธิพลของหลักสูตรการเรียนการสอนและการอ่านของการจัดการศึกษาโดยครอบครัว

ต่อผลสัมฤทธิ์ทางเรียนด้านการอ่านของนักเรียนเกรด 1 เป็นการตรวจสอบปัจจัยที่มีต่อผลสัมฤทธิ์การอ่านของนักเรียนเกรด 1 จำนวน 3 คน ที่เรียนในสภาพแวดล้อมที่จัดการศึกษาโดยครอบครัว พบว่า นักเรียนสองคนอ่านได้สูงกว่าระดับขั้นของตนเอง และมีสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับกลางและสูง อีกคนหนึ่งมาจากสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางอ่านหนังสือได้ต่ำกว่าระดับขั้นของตนเอง แต่นักเรียนคนดังกล่าวมีผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงสุด (ระดับบัณฑิตศึกษา) ในขณะที่นักเรียนสองคนที่อ่านได้ดีกว่ามีผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า (มหาวิทยาลัย) พ่อแม่ของเด็กทั้งสามคนพอใจกับระดับของการมีปฏิสัมพันธ์กับคุณครู ทำयสุดแล้ว จากนั้นนักเรียนที่อ่านได้สูงกว่าระดับขั้นของตนเองทำบทเรียนเสร็จทั้งหมดและผ่านการประเมิน ในขณะที่นักเรียนที่อ่านหนังสือได้ต่ำกว่าทำไม่เสร็จ และไม่ผ่านการประเมินทั้งหมดที่ถูกทดสอบ

ส่วนในประเด็นที่ (2) การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพ ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การอาชีวศึกษา (Vocational Education) ครอบครัว (Family) และสถานประกอบการ (Organization) ซึ่งสอดคล้องแนวคิดของกับ Lounsbury, Steel, Gibson, & Drost (2008) กล่าวว่า คุณลักษณะที่ประเมินโดย Type Coach และ Holland Code ได้แก่ ความเป็นอิสระของแต่ละครอบครัว ความเฉลียวฉลาดสูง และความสนใจในการปฏิบัติตามขั้นตอน และกิจวัตรที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับอาชีพเสมือนกฎหมายในศาล คุณลักษณะที่ประเมินจะเป็นประโยชน์ แต่คุณลักษณะและทักษะที่สำคัญที่สุดจะปรากฏขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ ตัวอย่างเช่น ลักษณะนิสัยในการแก้ปัญหาและการใช้เหตุผลของทุกปัญหาอย่างมีเหตุผลนั้นสมบูรณ์แบบสำหรับการเป็นเสมือนกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ลักษณะเหล่านี้จะพัฒนาและแข็งแกร่งขึ้นเมื่อเริ่มทำงาน วิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์ และทักษะการคิดที่เหมาะสมเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่ทำให้การเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม นี้ไม่ได้หมายความว่าไม่เผชิญกับความท้าทายใด ๆ ในอาชีพการงานในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอาชีวศึกษา สามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในระดับชาติและนานาชาติ ด้วยการนำ 4 Learning go Career Classroom by Families Model ไปเป็นต้นแบบในการพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว และควรให้องค์กรทางด้านการอาชีวศึกษาส่งเสริมให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Coric Samardzija, A. & Balaban, I. (2011). Case studies of assessment ePortfolios. *The Proceedings of the 14th International Conference on Interactive Collaborative Learning (ICL)*, 2011, 89–94.
- Korkmaz, H. & Duman, G. (2013). Public understanding about homeschooling: A preliminary study. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 16, 3891-3897.
- Kinney, K. J. (2010). *Determining effectiveness: Influences of homeschool instruction and reading curriculum on reading achievement of first graders* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3397562)

- Ku-or, P. (2021). *Factors and Approaches to Success of Home School Education: Application a Meta-Ethnography Research and Cross-Impact Analysis*. Thesis of the Degree of Master of Education Program in Educational Evaluation and Research. Chiang Mai: Chiang Mai University
- Lounsbury, J. W., Steel, R. P., Gibson, L. W., & Drost, A. W. (2008). Personality traits and career satisfaction of human resource professionals. *Human Resource Development International*, 11(4), 351–366.
- Lsabel. (1998). Improving comprehension with questioning the author: A fresh and expanded view of a powerful approach. New York: Scholastic.
- Office of the Education Council Secretariat. (2017). *Home School: Leveraging Network Organizations*. Bangkok: Prikwarn Graphic.
- Office of the National Economics and Social Development Council. (2018). *National Strategy for 20 years (2018-2037)*. Bangkok: Office of the Secretary of the National Strategy Committee, Office of the National Economics and Social Development Council.
- Office of the National Education Commission. (1999). *National Education Act of B.E 1999*. Bangkok: Office of the National Education Commission.
- Pimpa, P. (2018). Current Thai Studies. *Journal of Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus*, 7(1), 242–249.
- Rangseechatchawan, D. (2018). A Study of Homeschool Educational Management Model and Government Agencies Involvement Consistent with Learners' Needs. Chiang Mai: Chiang Mai Rajabhat University Intellectual Repository.
- Samakoses, V. (2010). *Recommendations for alternative education systems suitable for the well-being of Thai people*. Bangkok: Parbpim.
- Waldorf. (1925). *Schools as Professional Learning Communities: Collaborative Activities and Strategies for Professional Development*. 2nd ed. California: Corwin Press.

วารสารนวัตกรรมและการจัดการ JOURNAL OF INNOVATION AND MANAGEMENT

ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2567)

บทความวิจัย

- 07** การพลิกโฉมห้องเรียนอาชีพโดยครอบครัว
วศิมพงศ์ จันทร์เมืองไทย, ชุมพล รอดแจ่ม, อนพัทธ์ ทองคู
- 20** ปัจจัยสมรรถนะของผู้ตรวจสอบภายในที่มีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพรายงานตรวจสอบภายใน
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
รัฐยา ส่งสุข
- 35** การจัดการความเสี่ยงของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรณีศึกษา ภาคบริการ
ในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนขององค์กร
มุกดาฉาย แสนเมือง
- 54** ตัวแบบสมการโครงสร้างของระดับความเชื่อทางศาสนา การรับรู้คุณภาพที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ
และความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ผ่านมาตรฐานฮาลาลของมุสลิมในประเทศไทย
กษมารา ศรสวรรค์, ศรสวรรค์ มะหะหมัด, กิรดา หวังไอ้, นันทวัฒน์ มะลา, สราวุธ และชัน
- 70** แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพภาพปฏิบัติงานในการเตรียมสินค้าเพื่อการขนส่ง
กรณีศึกษา บริษัท ซีพีแ็กซ์ตรา จำกัด มหาชน สาขาแม่เมาะ เชียงราย
ศศิวิมล ว่องวิไล, เก็จมณี ต้นวงค์
- 81** กระบวนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอินฟลูเอนเซอร์บนแพลตฟอร์มยูทูป
พัชรพร แสนสุข, สุกัญญา สมไพบุลย์
- 96** ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้บริการสนานกอล์ฟค่ายรัตนรังสรรค์
ว่าที่ร้อยตรีสุพัสสันต์ กมลานนท์, อนุชิต กุลวานิช
- 108** การสอนแบบอิงโมเดลและการฝึกปฏิบัติที่มีต่อผลการเรียนรู้ในรายวิชา สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย
ทางการบริหารการศึกษา
สุบิณ ยุระรัช
- 120** แนวทางการพัฒนาคุณทางเศรษฐกิจท้องถิ่นเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ
วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเพชรบุรี
ชุมพล รอดแจ่ม, วศิมพงศ์ จันทร์เมืองไทย, จักรวาล สุขโมตรี
- 135** นวัตกรรมการบริหารจัดการชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจฐานรากของวิสาหกิจชุมชน
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม
ชุมพล รอดแจ่ม, ปัญญา จันทกิจ, เอกโอฬาร โชติอนุสรณ์
- 148** การสื่อสารแบบปากต่อปากผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทัศนคติและความตั้งใจซื้อผลิตภัณฑ์วีดีโอเกม
ที่มีการเจือปนความจริงแท้ในประเทศไทย
พาโชค เลิศศิวภัทร
- 165** A Model of Technology Integration for Teaching for University Instructors in Guangxi, China
Yang Liu, Poonpilas Asavisanu
- 185** A Model for Enhancing Students' Self-Management Skills in Public Universities in
Guiyang City, Guizhou Province, China
Ying Gu

บทความวิชาการ

- 201** การวิจัยเชิงบูรณาการ: แนวคิด ประเภท และการประยุกต์ใช้
สุบิณ ยุระรัช, ศิริพร ทองแก้ว
- 214** ความสำคัญของโลกมุสลิมในมุมมองของไทย: กรณีศึกษา วิสัยทัศน์ 2030 ของชาอู่อีอาร์เบีย
ญีฮาด มะลูลิม, นัศรูน กูใหญ่

วิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เลขที่ 1 ถนนอุทงนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300
โทรศัพท์ 0 2160 1182, 0 2160 1456

www.tci-thaijo.org/index.php/journalcim